

Nederlanders monitoren ook amfibieën in het buitenland

In 2011 heeft de Andalusische organisatie AMBOR (Asociación de Amigos del Jardín Botánico El Robledo) in samenwerking met RAVON in het Natural Park Sierra Norte de Sevilla (NPSNS) een amfibieënmonitoringsnetwerk opgezet. Dit netwerk bestaat uit vrijwilligers met verschillende achtergronden zoals lokale inwoners, studenten, wetenschappers en parkopzichters. Het NPSNS, een Vogel- en Habitatrichtlijngebied met een oppervlakte van bijna 200.000 ha, is onderdeel van het Biosphere Reserve Dehesas de Sierra Morena (circa 450.000 ha). Het landschap bestaat uit begraasde boomweiden met kurk- en steeneik, Mediterrane struikgemeenschappen, graslanden en nabij de dorpen olijfboomgaarden, moestuinen, kleinschalige akkertjes en paardenweiden. Naast varkens, vleeskoeien en schapen, vormen jacht en toerisme belangrijke inkomstenbronnen. Uit het gebied komen de wereldberoemde 'jamones ibéricos'; de gedroogde hammen van de zwarte varkens die in de eikenbossen worden gehouden. Vanaf Sevilla is het een uur rijden naar het park, richting het noorden, de bergen in.

De belangrijkste doelstelling van de monitoring is het verbeteren van de beschermingsstatus van de amfibieën door het actief betrekken van geïnteresseerden en professionele herpetologen. De deelnemers dragen bij aan het verkrijgen van overzicht in de ontwikkeling van de amfibiegemeenschap in relatie tot de natuurlijke dynamiek en ontwikkelingen in het gebied. Het is mogelijk om bijna alle soorten in verschillende levensfase en biotopen te leren waarnemen en herkennen.

Tijdens twee weekenden (februari en mei) wordt de amfibieëngemeenschap in het gehele gebied gemonitord. Gedurende elk weekend worden in kleine groepjes 110 voorgeselecteerde wateren onderzocht. De groepjes bestaan uit een ervaren amfibiekenner, een lokaal persoon die het gebied kent en geïnteresseerden. Overdag wordt tijdens een bezoek aan de locaties een korte beschrijving van de situatie gemaakt, en tijdens een nachtbezoek wordt er specifiek naar amfibieën gezocht. We onderzoeken verschillende typen wateren zoals beekjes, plas-drashoekjes, tijdelijke en permanente poelen, 'alberca's' (betonnen waterbakken) tot zwembaden aan toe.

In februari is de grootste kans om alle amfibiesoorten te vinden bij de wateren. Dit is doorgaans de natste periode en de voortplantingspiek voor de meeste soorten. In mei ligt de nadruk meer op het zoeken naar larven en pas gemetamorfoseerde dieren. Het vinden van volwassen amfibieën is dan sterk afhankelijk van regen. In mei is er een grote bloemenpracht en zijn er ook veel reptielen waar te nemen. ►

Het NPSNS herbergt 12 soorten amfibieën die allemaal in hoge dichtheden voorkomen: ribbensalamander, vuursalamander, Iberische watersalamander, dwergmarmersalamander, Iberische vroedmeesterpad, West-Iberische schijftongkikker, Iberische knoflookpad, Iberische groengestipte kikker, gewone pad, rugstreeppad, Mediterrane boomkikker en Iberische meerkikker.

Dwergmarmersalamander, Iberische groengestipte kikker en Iberische knoflookpad (Foto's: Edo Goverse)

Verschillende typen wateren in het onderzoeksgebied (Foto's: Edo Goverse en Jan Beekman)

- ▶ Na drie jaar monitoren zijn er veel gegevens verzameld. Vrijwel alle soorten worden tijdens de weekenden waargenomen en de kwaliteit van de gegevens neemt duidelijk toe door constructieve educatie. Op elke locatie worden foto's genomen van alle soorten en levensstadia, waarmee de waarnemingen te evalueren zijn. Dankzij de gegevens en spin-offs van de monitoring worden inmiddels ook de eerste praktische beschermingsmaatregelen uitgevoerd ten behoeve van de amfibieën. Zo worden deze winter enkele waterbakken opgeknapt. De monitoring heeft onder andere de waarden van de ecologisch beheerde

olijfboomgaarden voor amfibieën in beeld gebracht. Lokale organisaties promoten daarom de ecologische olijfolie ook op de Nederlandse markt. 5% van de omzet wordt aangewend voor verhoging van de kwaliteit voor amfibieën in de boomgaarden.

Jaarlijks neemt een groeiend aantal buitenlanders deel aan deze weekenden. Dankzij deze financiële bijdrage, kunnen lokale deelnemers deelnemen en worden de onkosten gedekt. Een tiental Nederlanders heeft over de jaren (meerdere keren)

deelgenomen, samen met deelnemers uit België en Litouwen. Het is een mooie gelegenheid om kennis te maken met de Iberische herpetofauna en de biotopen. Niet alleen maar beestjes zoeken omdat het leuk en bijzonder is, maar ook binnen een nuttige context in een gezellige samenstelling.

Voor meer informatie zie www.ambor.es en/of de activiteitenkalender van RAVON op de RAVON-website, of mail Wouter de Vries (ambor.info@gmail.com).

Edo Goverse & Wouter de Vries

